

Stanhoepa Cây Lan Mùa Nắng Hạ

Theo cha sang Hoa Kỳ theo diện H.O. được vài năm, học hành còn đang dang dở, tôi đã lập gia đình rồi mang bầu rồi sinh con. Hai năm sau, được mẹ chồng nuôi con hộ, tôi đi học trở lại. Mấy năm sau mới lấy được mảnh bằng và nhờ có bà chị họ tôi mới có việc làm gần nhà. Khi không còn phải lo cơm áo, gạo tiền, tôi bắt đầu nghĩ đến thú vui riêng sau nhiều năm gian khổ của một gia đình có người cha là tù cải tạo 7 năm mới được định cư theo diện H.O.

Cách đây mấy năm, trên đài truyền hình, một phóng sự triển lãm hoa lan ở thương xá Westminster lôi cuốn tôi vào một sinh hoạt khác lạ. Đây là lần đầu tôi thấy những kỳ hoa dị thảo vì đối với tôi, hoa lan chỉ là những bông hoa Hồ điệp xinh đẹp bày bán ở những chợ của những người nhiều tiền như Trade Joe, Albertson v.v...

Tôi rất đỗi ngạc nhiên khi thấy một khu trưng bày của người Việt lại có nhiều bông lan thực là đẹp lạ đã đoạt những giải thưởng cao quý ...

Liên lạc với hội Hoa lan Việt Nam, tôi thấy thất vọng vì ngày họp của hội lại là ngày Thứ bảy, ngày kiếm tiền của những người Bác sĩ, Dược sĩ chúng tôi... Theo lời an ủi tôi đành vào trang <http://www.hoalanvietnam.org> theo dõi các sinh hoạt và học trồng lan theo cách hàm thụ. Hy vọng vài ba năm nữa các con tôi tốt nghiệp đại học, tôi có thể chỉ làm bán thời gian và có thể vui thú với cỏ cây, hoa lá mà một người sinh ra và lớn lên trong một gia đình nhiều đời sinh sống về hoa cảnh.

Nhờ lời chỉ dẫn kinh nghiệm của những chú bác, anh chị em trong hội, tôi đã học được cách nuôi trồng những cây lan xinh đẹp. Tôi say mê tìm kiếm những cây lan lạ và mua gần như không tiếc tiền. Vì vậy mà những vườn lan hay hội chợ bán lan từ Santa Barbara cho đến San Diego không nơi nào vắng mặt chúng tôi. Tính tôi hơi kỳ lạ, thích cây lan nào tôi mua 2-3 cây vì sợ chết cây này đã có cây khác cho nên vườn nhà tôi chẳng mấy lúc đã không còn chỗ trống. Lan Việt như Ngọc điểm, Giáng hương, lan Úc như *Dendrobium speciosum* hay *Cymbidium madidum*, *Cym. suave* hay lan miền Trung Mỹ như Cattleya, Laelia v.v... loài nào tôi cũng có vài cây.

Có một điều tôi phải thú nhận rằng những lời dặn dò quý báu trong bài: *Mua Lan* đã bị bọn tôi coi nhẹ, nên đã phải trả một giá hơi đắt giá. Kinh nghiệm bản thân đã cho tôi biết rằng những cây lan nào đòi hỏi một ẩm độ cao vào khoảng vào 60-70% và mùa Đông không chịu được nhiệt độ xuống dưới 40-50F không thể trồng ở miền Nam California được.

Có người hỏi tôi là trong số những loài lan, tôi thích loài nào nhất? Tôi là người thích đủ thứ, từ lan ngoại cho đến lan Việt quê nhà lan nào tôi cũng thích, mỗi mùa có một vài loài lan khác nhau, nhưng vào mùa Hè này tôi thích cây Stanhopea hơn cả.

Loài lan này có chừng 60 giống nguyên thủy mọc suốt từ Mỹ Tây Cơ cho tới các quốc gia Nam Mỹ rất thích hợp với miền Nam California. Cây lan này thật là lạ lùng vì dò hoa đâm ra ở dưới đáy chậu. Hoa chẳng giống một thứ lan nào trên thế giới, nhìn sơ qua trông giống con mực với cái mắt đen ngòm.

Tuy rằng loài lan này chỉ có 2-3 ngày là tàn nhưng nếu một chậu lan có 7-8 đò hoa nở vào những ngày khác nhau, chúng ta sẽ có một chậu lan nở hoa cả tháng. Lan Stanhopea thường nở vào tháng 7-8, có đủ màu sắc từ trắng vàng, nâu, xanh và phần đông có những đốm to nhỏ khác nhau và đặc biệt là hương thơm của loài lan này và tỏa ra ngào ngạt như mùi bánh kẹo, chocolat.

Trong số các loài lan có hương thơm ngào ngạt, những cây Dendrobium của Úc đại lợi mùi thơm hăng hắc làm cho chúng ta cảm thấy khó chịu, hương thơm nồng nàn của loài Cattleya lại như một thứ nước hoa. Tháng 7 vừa qua, những cây Stanhopea của tôi thi nhau đua nở tung bừng nhưng vì dịch cúm Vũ Hán nên tôi không thể mời bạn bè tới nhà để khoe cùng mọi người.

Bắt đầu là cây *Stanhopea embreii* màu trắng toát với 2 con mắt đen nổi bật trên màu vàng hương thơm phảng phất mùi hoa riềng.

Stanhopea tigrina hoa màu nâu sậm, hương thơm ngào nhưng hơi hắc.

Stan. tigrina

Stanhopea. oculata

Stanhopea oculata hoa màu cà phê sữa nhạt có những chấm nâu tím hương thơm như vanilla.

Thơm nhất là *Stanhopea wardii* với con mắt to đen nhánh hương thơm gào ngạt mùi hoa nhài pha lẫn mùi vanilla bánh kẹo.

Stanhopea inodora 'Green' màu hoa xanh nhạt với con mắt rất nhỏ, gần như không có hương thơm

Stanhopea jenischiana màu vàng nghệ hương thơm phảng phất, vào mùa hoa cây lan này nếu có nhiều dờ, hoa sẽ nở lần lượt.

Lan Stanhopea giá không quá đắt, tùy theo cây to hay cây nhỏ và những cây thường thấy trên thương trường như *Stan. wardii*, *Stan. oculata* hay hiếm thấy như *Stan. inodora* 'Green'.

Cách đây mấy năm lên Santa Barbara mua lan, bà mẹ chồng của tôi đòi đi theo. Chúng tôi thấy một chậu Stanhopea Assidensis (lai giống giữa *Stan. tigrina* và *Stan. wardii*) chỉ chút những hoa giá bán \$380.

Tôi còn đang dự dự, mẹ chồng tôi bảo: *“Đừng mua con ạ! Chỉ 3 ngày nữa hoa nó tàn, phí tiền thôi, cũng gần bằng nửa tháng tiền tiền già của mẹ đấy!”*

Mộng Lan

